

Budapest, 1878.

34. szám.

Augusztus 22.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

A vallásosság és bölcsesség.

(Cs. J.) Amint a vallási lelkesedés mindinkább enyészni kezdett s az emberek a földi dolgok szeretetében elmerülve az érdek hajhászására adták magukat, a bölesek létezni megszűntek s még nevök is alig említetik többé.

Okos, eszes, eszélyes, élelmes embereket ismertünk, de bölcsnek még hizelegve is alig említették valaki. Mihelyt a szentek száma megfogyott, a bölcsesség elköltözni látszott a földről, mert a bölcsesség nem egyéb a szentírás szerint, mint az Isten félelme (Jézus S. fia. 19, 18.)

E szeretettel egyesült félelem szüli, hogy az ember Istenéhez ragaszkodik, felismeri végeztéljét az örökboldogságot, s azt minden erejéből elérni törekszik. Nem nagy lángész kell ennek felfogása- és megvalósításához, csak Istentől áthatott lélek, mindazt tenni ami az örökboldogság elnyerésére szükséges s elhagyni mindazt, ami e célra nem szükséges. És aki ezt szorosan megtartja, nagyobb bölcs lesz valamennyi régi görög bölcsenél, mert az örök boldogság reményében lelke nyugodt, boldog már ez élet tartama alatt is. Érheti baj, nyomor, betegség, de ezek nem képesek lelke nyugodtságát, boldogságát zavarni, mivel Istenétől el nem választhatják, már pedig ő abban él, mozog, s egyedüli reménye azzal egykor egyesülhetni.

Az istenfélő tehát mindig bölcsőbb elvekre alapítja életmódját, mint a vallástalan. Csak egy pillanatot kell vetnünk az életre, hogy erről meggyőződ-hessünk.

Államok ugy mint egyesek újabb időben az önállóság kecségetető zászlaja alatt kivonták magukat az

egyház befolyása alól, vagyis az egyház által hirdetett igazságokkal ellenkező elveket fogadtak el. Az egyház ez ellen felszólalt az annyira megtámadott s becsmérelt Syllabusban. És mi van ez iratban? Hogy csak egyet említsünk — azt, mely viszonyainkra legtalálób, rosznak jelentetik ki ez iratban nemzetközi ügyben a be nem avatkozás elve, azaz a boldogult szent emlékü pápa azt követelte, hogy ha két nemzet háborura kel, a többi népeknek kötelességök az ártatlan pártját védeni.

De Európa nem így gondolkodik, ő szerente nem kell beavatkozni, ha két szomszéd állam közül az egyiknek kedve jó is a másikat ártatlanul megtámadni, tönkre tenni, elnyelni. Ez hát a nagy bölcsesség, melyet századunk feltalálhatni magát szerencsésnek hiszi? — Hisz ha két gyermek összevesz, a harmadik ösztönszerűleg az ártatlan pártjára áll, és az állam nézze fegyverrel kezében, hogy mint teszük tönkre szomszédját s várja be türelemmel míg ő reá kerül a sor! Ez nem bölcsesség, s hogy nem is vezet a nemzetek boldogságára, talán bizonyítanom nem kell.

Az egyes emberek életében hasonló, épen nem bölcs elvekre akadunk. Mindenki saját érdekét hajhász-sza, és az az érdek még sem valódi érdeke az illetőnek. Ime az egyik pénz után sovárogo és töméntelen kinszet harácsol össze minden erejével és hozzá tapad szívvél lélekkel mint a csiga házához, de ez mégis okosabb, mert bármily szép legyen különben laka, a szükségesnél többet soha sem czipel magával. Az ilyen ellenében jól mondja szent Bernát levelében: »Boldog, ki olyanokat nem keres, miknek birtoklása teher, szeretete szennyfolt, elvesztése kín, nincs-e elég okod rája, tisztelettel megvetni azt, amit fájdalommal kell elvesz-tened.«

Egy másik irtózik a munkától s míg boldognak tartja a semmittevő henyt, folytonos foglalkozását gyűlöli, s boldogtalanságnak hiszi a dolgozást, holott csak eszmélni kellene neki, s azonnal belátná, hogy például melyik boldogabb: a saját házában dolgozó családapa-e, vagy a ház árnyában tétlenkedő sehonnai.

Egy harmadik a hirnév, a dicsőség vadásza, s mint a nyúl a ligetekben minden haraszt esőrrenésre megretten, úgy fél a felőle szállongó véleményektől; — miként lehetne ez boldog s életmódja bölcsesség, midőn még lelki nyugadalma sinesen?

Avagy talán az a közönyös mindennapi lélek boldog s bölcs, kinek nincs ezéjja, napról napra sinylődik, mint a sziklára vetett magból kelt kóró, nem hisz, nem remél, s nincs egyebe, mint az a szegényes táp, mivel nyomorult testét tengeti?

De vannak mások, kik bőségben dúslakodnak, nagy lakomák, öröm, szerelem között élnek éveket át és saját beismerésök szerint is boldogságukhoz mi sem hiányzik. Nem bölcses s boldogok-e ezek Isten félelme nélkül is? Ez a gondtalanság mulékony boldogsága s hasonlít azon tavaszi-őszi tóban vigan uszkáló halakéhoz, melyet a nyári nap sugarai csakhamar felszártanak. Mindenki tudja, hogy örömük mily rövid leend, csak ők nem gondolnak rája. Erről mondja szent Ágoston, hogy nem valódi boldogság az, melynek örökkévalóságát kétségbe vonjuk.

Mi más ezekkel szemben az istentőlök boldogsága s bölcsesége!

Látjuk a szenteknél, hogy ők börtöneikben is boldogok voltak s ha egy szóval megmenthették volna magukat, még azt az egy szót sem ejtették ki, hisz nem volt semmire szükségök, Isten ott volt a börtönben is velök s boldogságukat a halál sem szakíthatta meg, mert hitték, tudták, hogy azután is velök lesz. Mily boldogan mutatta Hilarion árpa kenyerét Constantinnak, midőn ez öt tiz font arannyal akarta hitében megingatni, s ama nyilatkozata valódi bölcshez illő, hogy előttök, kik ily kenyérral élnek, az arannak nincs több bece mint a sárnak, az az aki boldog tud lenni kevéssel, minek kívánkoznék az többre. És még most is a vallás az, mely a lelket nyugodtá, boldossággá teszi.

Nézzük csak, ha egy ájtatos ember az oltár elé borul s lelke mélyéből imádkozik, mily boldogság ömlik el arcán s mily nyugodt lélekkel távozik.

Vagy nézzük a járatlan utakon a kegyhelyekre zarándoklókat, annyi fáradság után panaszkodik-e egy is, s nem boldogabbak-e száraz kenyerek mellett akár mely lakmározóknál?

Avagy tekintsük azt, aki egy hosszú ájtatos élet után utólszor veszi magához az Úr testét, mintegy érzi,

hogy az Úrszáll le hozzá, s nincs fogékonyasága többé a világ és szenvedések iránt, nyugodt, boldog még kinjai között is, mert Isten lelke van vele. Erre vonatkozólag mondja az irás: »Az én lelkem édesebb a méznel és örökségem jobb a színméznél.«

Ime az ur Jézus minden intézményével az embert, mint a gyermeket ugyszólván érzékileg vezeti a bölcseségre: a megszakíthatlan, nyugodt, öntudatos boldogságra.

Oh felvilágosadás és boldogság után áhítózó század gyermeke, jer, jer egy kis bölcseséget tanulni a kereszthez!

Esti kép.

Erdősélen, a Rákos hegy alján,
Nyugszik a lak, fehérő falával;
Mintha gyermek űne dajka karján,
Kit elaltat ringató dalával;
Altató dalt búgat a Sajó bús habja,
Ha lassu szárnyával esti szellő csapja.

Esti pir ég a háztető gombján,
Ablakon rezg bucsuzó sugára,
Fülmile hív vén diófa lombján,
Nyugalmas esőndes éjszakára;
Bólint ezer virág, hús szender lépé el
S álmain is játszik aranyos lepkével.

A ház előtt, a domb tarka pástján,
Ifju anya költözget serényen,
Rá az égnek bíboros palástján
Pár csillagszem kandikál szerényen:
De szebb csillag neki, — két hamis szem párja,
Mit kis játszi lánya vet szende anyjára.

»Jó anyácskám! nézd e szép virágot,
Amint szedtem, ott a bereksélen
Piczi lábam csúf kigyóra hágott,
Most is felek, ha csak elbeszélem!
»Lányom! kigyó lappang sok öröm virágán:
Ne érintsd, mert kését megfizeted drágán!«

»Jó anyácskám! nézd e fájó karcot,
Mit szép rózsza rút tüskéje vágale
»Oh leányom! rózsza virág arcod,
Hadd körítse azt is tövis ága;
Tövis a szemérem s az Úr szent félelme,
Ez őv, ha esábitás vad körme tépdelne!«

»De most anyám! csokrot kötök néked,
S szegény fáradt atyusnak is aztán,
Nefelegtset, mint a menny, oly kéket,
Kis csermelyke partjain szakasztám!
»Szülőid szerető jó sága e csermely,
Partján te is hálás nefelegtset termelj!«

Megjön a férj; verejtekes arczán,
Boldog öröm fénylik szivárványként,
Küzdve a nap dologtörő harczán
Kis családján vár pihenést, vár kéjt.
A nap is így nyugszik alkonyfölegére,
Csillagcsaládjába pihenőre térve.

Alkony fölleg jámbor felesége,
Ki szeliden enyhítgeti férjét.
Törli arczát, hol a hő nap ége
S elúzi a rajt' ülő gond fergét;
S ha szögfejét a lány, hű ölébe hajtja:
Akkor ég a legszebb alkonycsillag rajta.

»Fogd atyuskám, fogd anyám e csokrot!«
S feltüzdelé a szülők keblére,
S rajtuk addig sürgölődött, forgott.
Mig egy-egy csók lett legédesb béré;
Im a csokron anyja örömkönyve reszket,
S a férj izzadt arca rá gyöngyöt eresztget.

Jó leányka, te is ily csokor vagy!
Anyád könye, apád verejteke —
Mig rajtat ég, — nem árthat a bünfagy!
Szülő áldás csokrod legszebb éke!
Ah, ha érted egykor fájt köny ömölne:
Jobb, ha virágdiszed kora sírba dölne!

Lenyugosznak; hő folászt rebegnek.
A csillagból örködő atyához;
S jövendő lö álmod lát a gyermek,
Mit anyyala mennyekből alához;
Virágagy volt s örzé édes anyja karja,
Mely esténkint áldó imával takarja;

Hold és csillag leszállnak hozzája:
A hold Márja, Jézuskája csillag.
S mint szép hárfá, ugy zeneg hő szája:
»Jójj virágcsa! oltáromra hivlak!
Hogy vihar ne törjön, kereszthez kötözlek,
Hogy hő ne gyötörjön, véremlen fűrésztlek!«

»Szüz Anyám lesz ápoló kertészed,
Nekem nővel tiszta liliommá,
Szívemen a menny örömet érzed,
Bűn s halál nem hervaszt siri lombbá.
Légy hívő serényes, légy szívem virága:
Igy léssz a családfán, öröm aranyága.

Ébred a lány: »Anyám! be szép álom!
Virág voltam s Jézus leszakasztott,
Már ezentúl csak szívén találok
A virulást s vigaszos malasztot!«
A hű anya érti, köny telul szemébe
S lelkét szent sejtelmek fátyla szövé be.

Rosty Kálmán S. J.

Az álom.

— Beszély. —

(Folytatás.)

Két évig voltam Rómában, midőn egy régi művésztársamtól, ki nagybátyámat ismerte s gyakran meglátogatta, levelet kaptam, mely minden tervemet felforgatta s reményeimet megsemmisítette. Ezen barátom azt írta, hogy nagybátyám házasodni szándékozik, vagy talán már meg is házasodott. Palotát vett magának Párisban s fényesen berendeztette. Frigyes, így hívták barátomat, azt tanácsolta, hogy siessék haza.

»Szállj hozzám, tevé hozzám; megérkezésedig körülményesebben fogok mindenről értesülni, s majd aszerint intézkedhetel.«

Elképzelhetik, mily izgatottá tett e levél, ha megmondom önöknek, hogy épen házasulni készültem, mire a nagy örökség várandósága által följogosítva hittem magamat.

Aram egy szép, gazdag, előkelő özvegy volt, kiről azt hittem, hogy személyemért nyertem meg vonzalmát, s nem kis mértékben lepott meg azon hidegség, melylyel panaszomat hallgatta s tanácsolta, hogy azonnal utazzam haza ezen veszélyt elhárítani. Beláttam, hogy a szegény Michel Boncoeur nem fogja elnyerni azon nő kezét, kinél a vagyon többet nyom az érzelmenél.

Boszusan utaztam el Rómából s minden áron meg akartam menteni vagyonomat, hogy visszatérhessek e városba, s a nővel, ki büszkeségemet oly mélyen megbántotta, teljes megvetésemet éreztethessem.

17... december 17-dikén utaztam el és 31-dikén Frigyesnél megérkeztem. Egyedül volt otthon. A fájdalmas tekintet, melylyel fogadott, átjárta lelkemet.

»Nagybátyám megnősült?« kérdém.

»Nem, felelt Frigyes, de szélhűdésben meghalt, mely őt épen egy barátjától távzárásban érte, kinél ebéden volt. Komornyikja épen most hozta nekem e hirt ezen levéllel, melyet gazdájának zsebében talált s föl-kért, hogy juttassam kezeidhez; ő nagybátyád nejétől jő, kivel az elhunyt másfél év előtt a legnagyobb esendben egybekelt, s ki őt egy fiuval ajándékozta meg. Ezen gyermek szülése a Pyrenaeusokban lepte meg őt, hol most egy fogadóban betegen fekszik. Nagybátyád épen oda készült utazni, midőn a hirtelen balál utolérte.

Barátom megborzadt, midőn a változást látta, mely arczomon ezen hír hallatára végbe ment. A szerencsétlen levelet átvettem tőle, sorai azonban úgy összefolytak szemeim előtt, hogy egy szót sem tudtam elolvasni.

»Ah! kedves barátim! ah kedves gyermekeim! kiálta föl megindultan az abbé, ne csüngjetekek a kincsen, mi már annyi bűn elkövetésére ragadta az embereket.«

Frigyes abbeli aggodalmában, hogy elhamarkodott elhatározásra ragadtatom magam, ügyekezett elhitetni velem, hogy nagybátyám bizonyára gondoskodott az én jövőmről.

»Hiszen hirtelen halt meg, felelém. Hirtelen halt meg! A nyomor karjaiba vagyok dobva s arra utalva, hogy ezen nyomorult teremtménytől, ki azén jó öreget bizonyosan rászedte, alamizsnát kérjek.«

»A nyomor!... a nyomor! ismétlém. Oh, inkább a halál!«

»Olvasd föl csak ezt a levelet!« — mondám barátomnak.

A levél elolvasása közben egy büntett elkövetésének gondolata villant meg agyamban. Nagybátyám leveléből részletekről értesültem, melyek ilyesminek kivételét reám nézve megkönnyíthették. »Ez a nő a Pyrenaeusokban egy fogadóban fekszik, nem messze egy tengeri kikötőtől, mondám magamban. Azt hiszik rólam, hogy Rómában vagyok, senki sem látott Párisban; tiz nap kell, míg nagybátyám halálának híre Rómába érkezik.«

Midőn barátom a levelet végig olvasta, már el voltam határozva:

»Reszkessenek, akik Michel Boncoeuert meglopták, mert ő meg fogja magát boszulni!« kiálték föl.

»Mit mondasz? kiálta föl meglepetve Frigyes. — Mondj le ily borszasztó gondolatról. Térj magadhoz, barátom!«

»Inkább akarom a halált, mint a nyomort. Ezért vagy ők halnak meg, vagy én!«

»En meg foglak menteni akaratom ellenére, folyton kísérni foglak, nem hagyok el. Holnap meg fogsz jelenni nagybátyád házában, holnapután jelen leendesz a temetésen s mind a ketten elfeledjük ezt a borszasztó pillanatot.«

»Holnap, mondám komoran, messze vagyok tőled és Páristól. Élj boldogul; tovább itt maradni, annyit tenne, mint visszaélni a vendégszeretettel; feledd el, hogy itt láttál engemet; e pillanatban szerencsém függ ettől.«

»Nem, mondá határozottan Frigyes, mi nem válnok el. Nekem jól kell állanom érted. Bünrészeseddé akarsz engem tenni? Azzá lennék, mert én rántottalak az örvénybe tudósítással. Én szeretlek téged s félem az Istent...«

»Isten nem törődik az emberekkel, mondám gúnyosan; hagyj engem távozni, nem akarom, hogy ezen emberek nevéssenek felettem, én akarom kinevetni őket; még egyszer mondom, hagyj távozzom!«

Küzködtünk egymással; ő ügykezett engem viszatartani, én pedig ki akartam bontakozni karjaiból; de erős voltam és dühös mint oroszlán, félre löktem. Ő utánam szaladt, mint később elbeszélé, de nem tudott utolérni.

Képzeljék el barátim, gyermekeim, nem voltam jelen azon férfi temetésén, ki nekem második atyám volt. Még az nap elindultam Párisból és kétszáz érai utat tettem azon gondolattal és elhatározással, hogy két lényen megboszulom magamat.

Nem feledém el ezen utnak legparányibb részletét sem, s ezen emlékek az én borszasztó büntetésem. Vérem megfagy, ha rájok gondolok. Az emberek tekintetétől remegtem; a legártatlanabb kérdésben gyanút láttam ellenem. Voltak pillanatok, midőn keblem elszorult s lélegzetet venni nem bírtam; pillanatok, midőn azt hittem, hogy agyam lángban uszik. Pillanatok, midőn tüzes vagy véres betűkkel, mindenütt a hová tekintetem, még a felhőkön s a tiszta égboltozaton is a gyilkos szót láttam villogni. Gondolataim olykor alakot és szint öltöttek s mint rémalakok mozogtak előttem.

Éjszakáim még borzasztóbbak voltak, mint napalaim. A rémképek a sötétben megnőttek.

Olykor nagybátyám kikelt a sírból s kegyelmet kért neje és gyermeke számára. Majd a halál követelte tőlem az ígért áldozatokat; a sátán kibékített, részegítő gyönyöröket büvölt elém, melyeket nagybátyám vagyona által fogok magamnak megszerezhetni.

»Csak egy pillanatnyi erős elhatározás szükséges, sugá fülembe a sátán, s ezen gyönyörök, ezen kincsek mind a tieid.«

Ezen képek esiklandoztak s én föltartóztatlanul folytattam tovább utamat...

Végre megérkeztem C... városába, hol kocsit fogadtam, mely utazásom céljához vitt; metsző hideg volt s a talaj oly síkos, hogy a póstamester egészen meg volt lepetve, hogy ily időben utasa akadt. Meglepetése nyugtalanított engem.

Ötven év múlva jól emlékszem még ennek az embernek nem csak arczára, de ruháira, kocsijára és lovaira is. Még a bársonyt is látom, melylyel a kocsi belseje bélelve volt.

Tekintetem nem lehetett bizalomgerjesztő, mert a kocsivezetőt nyugtalanította. Pénz volt talán nála? s félt, hogy megrablom? úgy látszott nagyon szerette volna megtudni, hogy miféle ember vagyok. Végre megszólalt:

»Nagyon fontos dolga lehet annak, aki ily időben utazik.«

Ezen közvetett kérdés nagy rémületbe ejtett s a világ minden kincseért nem mertem volna reá feleletet adni.

Hallgatásom a kocsivezetőt még nyugtalanabbá tette, nyilvánvaló volt, hogy nem bízik bennem; az ut magános volt s félelmét a sűrű köd még növelte, hogy biztosabb legyen, leszállt a kocsiról s a lovat gyepőljénél vezette; aggodalmasan tekintett gyakran felém s az én látszólagos nyugalomom egyáltalán nem volt alkalmas őt megnyugtanni.

»Tudja-e uram, hogy veszélyben forgunk? Ez az ut nagyon meredek s mély örvények vannak oldalain; ha a lovak ösztöne nem ment meg, nem viszzük bőrűnket B...be.«

Nem feleltem, hanem tettettem magamat, mintha alunnám; kísérőm imádkozott...

Kocsink a hegyes meredek útján nyilsebességgel rohant lefelé, dübörgését a hegyek visszhangozták.

Ami ezután történt azt nem tudom, mert a fáradságtól kimerülve mély álomba szenderültem, melyből csak akkor ébredtem föl, midőn a kocsi B...be érkezésünkkor fölfordult; félájultan egy közeli fogadóba vittek.

Midőn ismét magamhoz tértem, ágyban találtam magam s egy orvos volt mellettem, ki eret vágott rajtam, mert szélhűdéstől tartott.

»Hol vagyok?« kérdém.

»Uram, felel a fogadósné, ön a »Jó cselekedet«-hez címzett vendéglőben van. Nem lesz semmi hiánya, mert díesekvés nélkül mondhatom, hogy vendéglőm jó-hírű régi ház; ez az ur itt meg fogja önt biztosan gyógyítani; még ha féllábbal már a sírban lenne is, akkor is kiragadná a halál torkából.«

Az orvos, kit nekem ily módon ajánlottak, megparancsolta, hogy viseljék jól gondomat s azonnal hívasák, ha valami bajom találna lenni; nagy lázam miatt az orvos igen nyugtalan volt, s minthogy nem tudta, mi a tulajdonképeni oka, azt hitte, hogy talán valami belső sérülés okozhatta, habár biztosítottam őt, hogy nagyon fáradt vagyok s erős főfájást érzek.

Egy Róza nevű cseléd foglalt a kandallónál helyet, melyben tüzet raktak. Alig volt minden elrendezve számomra, daczára a nagy láznak, mely elővett s melynek álmatlanság lett volna a természetes következménye, mely álom jött rám.

Hogy meddig aludtam, nem tudom. Ugy tetszett, hogy lassankint ébredezni kezdek s borzasztó dolgot álmodtam. Azt hittem, hogy szobám ablakánál állok. Az ablak nyitva volt; a hold gyönyörűen megvilágította a tájat. A talaj jeges volt; de én nem éreztem a hideget. Az ablakkal átellenben egy ut vezetett; kíváncsian néztem, anélkül, hogy megtudtam volna fogni, mily érdek köti hozzá figyelmemet; láttam fákat, melyek egy árok szélén jobbra az uttól ki voltak dőlve; balra néhány szétszórt ház állott, jól megnéztem ablakokat, ajtókat, lépcsőket s az uton a mély kerékvágást. A keskeny ösvényen a kidőlt fák mellett hirtelen egy embert pillantottam meg, ki félt, hogy meglátják, mert nagyon ovatosan haladt s mindig körültekintett, hogy nem jő-e valaki.

Ez az ember nem vett engem észre, daczára annak, hogy csak harmincz lépésnyire voltam tőle s vele szemben állva én őt jól láttam. Miután mindenfelé körül tekintett, jelt adott egy másiknak, hogy kövesse, s nemsokára megjelent az is. Ez utóbbi egy zsákot vitt vállán, melynek alakját látva összeborzadtam ... egyszerre ezen ember háta mögött láttam magamat anélkül, hogy tudtam volna, hogyan ment ez végbe ... Csúsztam a talajon, nem is mentem. A két férfi lassan és némán haladt előre; csak olykor állottak meg, ha a jég ropogott lábaik alatt. Amint egy befagyott patakhoz értek, az az ember, aki üresen ment, a zsákvívőnek egy deszkát mutatott, mely a patakon keresztbe volt fektetve; az utóbbi megértette barátját s a deszkán ment, nehogy a jegen elessék.

Én utána mentem, mert nem hagyhattam el a tehervívő embert, mintha hozzá lettem volna kötve.

»Ki hitte volna, hogy ily holdvilágos éj lesz oly nagy köd és oly sötét est után, Roland?« mondá az üres kezű ember a másiknak.

Roland nem felelt.

Amint még egy kis ideig mentünk, jobbra egy magánosan álló kunyhót vettem észre.

Nem messze a kunyhótól mondá Roland: »Várj itt egy percig, hogy megkerülhessem a kunyhót; az özeveg ébren van olykor; ha most sem aludnék, akkor jaj neki.«

A zsákos ember megállott; én hasonlóképen. A vér megfagyott ereimben azon gondoltra, hogy ezek az emberek gyilkolni akarnak. Az előre ment ember végre jelt adott a másiknak, hogy mehet s ez utóbbi közeledett, míg az első a ház mellett maradt, hallgatózva, vajjon nem hall-e zajt ... én a zsákos ember után mentem.

Azután egy egyenes sikaforba fordultak, mely két fal között vezetett.

»A legnehezebben már túl lennénk, mondá a megterhelt. De milyen nehéz ez a holt gyermek! Gábor, az izzadság csurog rólam.«

»Add ide hát nekem, én fázom«, felele a másik.

»Nem adom, a kut már nincs messze; csak időt vesztenék vele!«

Gyorsan haladtak végig a sikaforon, honnan egy keresztutra jutottunk, mely mellett egy régi, pusztá ház állott.

A romok közepett, hol hajdan egy kis udvar lehetett, egy elhagyott kut állott. Roland a zsákot a kutba dobta; az óra e perczen épen kettőt ütött. Ezen nem várt hang a két gyilkost megrémítette; de Roland, ki ijedelméből hamar magához tért, egy nagy követ emelt föl, mely oly nagy és nehéz volt, hogy alig bírta vinni, s bedobta a kutba. Önkénytelenül behunytam a szememet, mert úgy tűnt fel nekem, mintha ez új gyilkosság lett volna. A zuhanó kő zaja megrázkódtatta bensőmet.

»Nem hallottál sohajtani?« kérdé Roland.

»Igen, felele Gábor, kinek fogai vaczogtak, nyöszörgést hallottam!«

»Itt gyorsan kell tennünk, s nem szabad reszketni!« mondá Roland szárazon.

Gábor szintén hozott egy követ, melyet a kutba dobott, s ezt a műveletet egy ideig folytatták; a követ azonban mindig máshonnan szedték, hogy ne lehessen észre venni a kőhalmaz megfogyását.

Lábaim azon pillanattól kezdve, hogy az első követ bedobták a kutba, megtagadták a szolgálatot. Egész testem reszketett. Olykor olykor hallám a két gyilkost e szavakat ismételni: »Ejnye mennyi kő kell, hogy egy holt gyermek testét elföldje!« Gyakran benéztek a kutba s mindig azt hitték, hogy még látnak valamit.

Az óra hármát ütött.

»Lehetetlen, hogy a halott teste már ne legyen befödve! Ugy hiszem, csak képzelődésből van még mindig szemeink előtt«, mondá Gábor.

»Majd elfeledjük«, felele Roland s az izzadságot letörölte homlokáról.

»Remélem én is, hogy úgy lesz«, mondá Gábor nagyot sohajtva.

»Habár minden jól sikerült, szóla Roland, az anyával mégis másképen fogunk elbánni, mert ez nagyon fárasztó dolog.«

»Én nagyon öreg vagyok és nincs többé erőm!« felele Gábor kimerülten.

»Ne csüggedj hát legalább. Ha találkoznánk most valakivel, azt mondjuk, hogy a fiut keressük, ki megszókött, hogy utban levő anyja élé menjen; a gyermek alkalmasint valamely sziklahasadékba esett. Vigyézz, ne légy áruló; mert akkor azután megfeledkezném, hogy testvérem vagy.«

E szavaknál Roland egy tekintetet vetett Gáborra, melyre ez utóbbi összereszt.

Az alatt, hogy a kútnál dolgoztak, a hold megvilágította arcukat s vonásaik mélyen benyomódtak emlékezetembe.

(Vége következik.)

TÁRZA.

A középafrikai katolikus missziók.

(Vége.)

Mig ennél fogva a missionariusok Gebel-Nubában a legnagyobb buzgalommal a nép nyelvének tanulmányozására adták magukat, rövid idő alatt egyik a másik után váltólázba esett. Az apácák, sőt a négerek s négernők is, kik a missio szolgálatában voltak, nem bírták elviselni az éghajlat következményeit. A kis megkezdett gyarmat kórházzá változott, s az állapot oly aggasztóvá lett, hogy msgr Comboninak nem maradt egyéb teendője, mint a visszavonulásra gondolni, ha nem akarta apostoli munkásainak életével a missio művét is hosszabb időre kockára tenni. Mert a nuba-négereknél hiányzott minden, mi a beteg egészségének helyreállítására szükséges, lakás, nyugalom, ág, gyógyszer, gondviselés, orvosi segély, alkalmas táplálék.

»Ez az utazás ismét sok gonddal és aggodalommal járt, mert rendkívül fárasztó volt, a betegeket a tevék hátán szállítani, nappal égető hőségben, éjjel hidegben; így tartott ez folytonosan a végtelen rónaságon át. Remélhetőleg föl lesz mindez jegyezve Annak nagy könyvében, kinek egész életünket szenteltük, egy veszéllyel és szenvedésekkel teli élet, csupán azért, hogy a nagy célt elérjük s a lelkeket a gonosz ellenség hatalmából kiragadjuk. Elhagyva a Nubát végre tizenhét napos utazás után élve ugyan, de roppantul megviselve és kimerülve, megérkeztünk el-obeidi gyarmatunkra. Az isteni gondviselésnek köszönjük, hogy annyi veszély elöl szabadultunk. Leirhatatlan örömmel fogadtak a mieink, kik már nagyon aggódtak volt miattunk. Isten akaratából történt, hogy épen akkor a fővárosban volt a kitünő orvos és természetbúvár, dr. Pfund. Ezen jeles férfinak adtam át a betegeket, kik ismételt és igen heves lázkitörések után, melyek legkülönbözőbb alakokat öltöttek, sok gyógyszer bevételével, Isten segédelmével, kivétel nélkül valamennyien teljesen visszanyerték egészségüket; mert Isten nem hagyja el a benne bizókat.«

Alig érekezett meg ismét Comboni Kordofan fővárosába, fontos ügyek Khartumba és Egyiptomba szólították; itt várt már reá Franchi bibornoknak, a propaganda praefectusának egy levele, mely őt Rómába rendeli, hová 1876. áprilisban érkezett. Hogy e közben a missiónak már eddig kivívott eredményeit biztosítsa, s különösen, hogy a megtérített négereket Kordofanban a mohamedánok befolyásától megóvja, megbizta társait, hogy a malbesi sikságon új gyarmatot alapítsanak.

»A vicariatustól való távollétem alatt, írja Comboni, a veronai intézet missionariusai, Afrika regenerációját célzó tervem értelmében, a négerek és négernők kiképzésével fognak foglalkozni, kiknek számára másfél napi távolságra Kordofántól lakhelyeket jelöltem ki, hogy a muzulmánokkal érintkezésbe ne jöjjenek és ekként hitüket ne veszítsék el. A malbesi rónán, mely vízdús és mivelhető talajjal bír, a megtérített négerek, kik az el-obeidi intézetekből kikerültek, letelepedtek. A sikság azonkívül, hogy ott a muzulmánoktól el vannak különítve, még azon előnyt is nyújtja, hogy a négerek a földművelés és ipar által függetlenítve keresik meg élelmüket, a hely fekvésénél fogva továbbá igen alkalmas arra is, hogy a kordofani missziókból a betegeket oda lehet küldeni, a jó falusi levegőben egészségök helyreállítására. Ez a gyarmat utóbb faluvá, mezővárossá lesz, melyet kizárólag katolikusok fognak lakni.«

Khartum számára szintén rendelt msgr Comboni ily kizá-

rólag katolikus gyarmatot Geresben s szándéka ezen rendszert — a megtérített négerek teljes elkülönítését az izlam közlekedési helyeitől — provicariatusának többi helyein is életbe léptetni.

Livingstone, Cameron és Stanley utazásai a keresztény apostolságnak új utakat nyitottak Afrika szívébe s az apostoli szent szék nem késett az ott lakó most már hozzá férhető népekről szeretetteljesen gondoskodni. Új missiót alapított Dél-Afrikában, mely kapcsolatban a Cap-föld három apostoli vicariatusával és a Transvaal köztársaság elszórt missió-állomásaival, a Delagoa-öböltől éjszakra egész Zanzibárig fog terjedni, hol a Szentlélekről nevezett congregatio már sikeres és áldásteljes eredménnyel működik. Ezen nagy missio-területet a propaganda a jézus-társasági atyákra bizta s Depelchin jézus-társasági atyát nevezte ki első főnökévé, ki azelőtt a kalkuttai és bombayi collegiumok kormányzója volt. P. Depelchinnek terve a Jézus-társasága által Grahams Townban (Cap-föld) alapított collegiumot az új missio-vállalat támpontjaul használni, itt a missionariusokat a szükséges nyelvismeretekben stb. képezni, velők az első kísérletet a Zambezi folyam által öntözött nagy völgyben kezdeni s innen azután azon missiói tevékenység nyomán haladni, melyet a jezsuita rend a 16-ik században e vidéken kifejtett.

Ezen terven kívül van még egy második, a missiót Zanzibárból, az újabb afrikai-utazók által fölfedezett uton vezetni Afrika belsejébe. Ezen tervre vonatkozólag, melynek kiviteléhez már hozzá fogtak, Algírból a kövtekezőt írják a »Kath. Missiönen« című folyóiratnak:

»A msgr Lavigerie által Afrika megtérítése céljából tíz év előtt alapított congregatiónak tizenkét tagja jelenleg előkészületeket tesz, hogy a legközelebbi póstahájójával Alexandrián és Szezen át Zanzibárba utazzék. Zanzibárban szándékoznak karavánokat felszerelni, hogy mindjárt az esőidő vége után azaz ápril végén téli utazásukat az ország belsejébe megkezdjék. A propaganda meghagyásából utaznak s küldetésök célja az, hogy előkészítsék új apostoli vicariatusok alapítását Afrika belsejében. Az egyiknek központjául a Tanganika tó van kiszemelve, melynek partjain Livingstone meghalt: a másiké a Victoria és Albert-Nyanza tavak körül fog felállítani, melyeket a Nil folyam átszel. Később, ha Isten segít s a szükséges erőszaporítás Európából megérkezik, a missionariusoknak tovább kellend haladniok nyugat felé s a Muata-Yanno államokban, a portugal birtokok határain egy harmadik missiót alapítani.

»Ezen valóban óriási missió terv Afrika belsejének keresztény nyé tételére egyaránt IX. Pius és utóda XII. Leo pápa művének tekintendő. A tervet Franchi bibornok ő eminentiája, a propaganda akkori praefectusa terjesztette elő s ezen két pápa leiratai által az algiri érsek utasítottat, hogy fogjon annak megvalósításához.

»Afrika parti országainak missióiról gondoskodva van a Szentlélekről s a Mária szívéről nevezett congregatiók által. Az algiri missionariusok tehát kizárólag Belső-Afrika még oly kevésbé ismert országai számára vannak feutartva. A Nyanza-tó melletti missió vezetése Livinhac atyára, a tanganikai és kabe-dei missióé pedig Pascal atyára van bízva. Mindkettő megkapta már Lavigerietől jurisdictióját, kit erre XIII. Leo pápának egy február 24-dikén kelt rendelete fölhatalmazott.«

Msgr Lavigerie Franciaországba utazott, hogy a nagy-szerű vállalat ügyeit pontosabban szabályozza s kivitelére a szükséges segédeszközöket beszerezze. Elutazása előtt egy főpásztori levelet intézett egyházmegyéjéhez, melyben az új missió nagy horderejéről és nehézségeiről következőleg nyilatkozik.:

»Valójában nem volt soha még vállalat, mely Isten segélyére és a katolikus szívek részvételére méltóbb lett volna. Mert midőn a bálványimádó négeknek megviszi a hit világát, megoldja a legborzasztóbb átkot, mely egy egész szerencsétlen emberfajra nehezedett, a rabszolgaság átkát. Igaz, hogy a jelen pillanatban nincs nehezebb, nincs veszélyesebb missió ennél. Öldöklő éghajlat, majdnem teljesen barbár állapotok, betegségek, távolság a civilizált világtól a missionariusokat lépésről lépésre újabb veszélyeknek fogják kitenni, mint ki voltak téve egy Cameron, Livingstone, Stanley, ezen merész buvárok, kik őket megelőzték. De Isten kegyelme és oltalma velök lesz, s azért fordulok most hozzátok, hogy elnyeréséért könyörögjétek Istenhez!«

F. évi ápril 12-én már tizenkét missionarius ült hajóra Marseilleben, hogy Adenen át Zanzibárba utazzék s onnan folytassa útját Afrika belsejébe. A zanzibári missió a legújabb időben egy állomást alapított Mhondában, mintegy tizenkét napi távolságra Bagomoyótól befelé, az ut e szerint Afrika belsejébe, a francia missionariusok számára legalább némi csekély részben elő van készítve.

— A „Katholikus Hetilap“-ra, mely a legtöbb egyházmegyében a nagyméltóságú főpásztorok kegyes engedélye folytán az egyház pénztárából is megrendelhető, folyvást előfizethető, a lap élén olvasható előfizetési feltételek mellett. Ajánljuk azt a katolikus irodalom barátainak szíves pártfogásába.

RÖVID HIREK.

— Királyunk ő Felsége születésnapján, f. hó 18-án a budavári helyőrségi templomban hálaadó isteni tisztelet tartott. A templom zsufolásig megtelt. Jelen voltak a miniszterek, az összes hatóságok képviselői és nagyszámu közönség. Ugyanekkor a budai Vérmezőn fényes tábori mise tartott, melyen a tábornoki kar, s az összes helyőrség jelen volt. Délután a miniszterelnök nagy díszebédet adott.

— A király ő Felsége, a magyar miniszterelnök előterjesztésére megengedte, hogy azon hadesapatok tartalékosai, melyek mozgósítva lettek, az idei őszi fegyvergyakorlatokról fölmentessenek s amennyiben behívtak volna, azonnal haza bocsátandók.

— O császári és Apostoli királyi Felsége, f. augusztus hó 13-ikán kelt legfelsőbb elhatározásával, a trenseseni római kath. főgymnasium épületének gyökeres helyreállítására és belfölszerelésére, a vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter előterjesztése folytán, 50,000 forintyi összeget kegyelmesebben engedélyezni méltóztatott.

— Legfelsőbb adományok. A király ő Felsége a minoritarend leégett imreghi kolostorának és templomának építési költségeire 100, az alsó-kapnikai g. kath. templom helyreállítására 200, a felső-bányai kálvária-kápolna javítására 50, a pákozdi kath. iskola építésére 100 forintot, és Somogy-Endrőd község tüzkárosultjainak segélyezésére 300 frtot adományozott magánpénztárából.

— József főherceg és neje ő fenségeik a mozgósított tartalékosok családjainak segélyezésére ezer forintot adományoztak.

— Szent István napját szokott vallásos áhitattal és nemzeti kegyelettel ülte meg a főváros és az ország különböző részeiből ide sereglett nagy közönség. Az isteni szolgálatot

Simor János bibornok herceg-primás ő eminentiája személyesen tartotta. Az ajtatosság reggeli 7 órakor vette kezdetét a várkápornában, hol szent István király jobbja őriztetik. A körmenet innen a várőrségi templomba vonult, hol a szent-miséet a bibornok ő eminentiája, a szentbeszédet pedig Rónay István kalocsa főegyházmegyei áldozár és országgyűlési képviselő tartotta. A körmenet ezután innen visszatért a várkápornába, hol az ajtatosságot Te Deum fejezte be. Az ajtatosságon a polgári és katonai kormány s az összes hatóságok élei és roppant számu közönség volt jelen.

— Horváth Mihály püspök Karlsbadban f. hó 19-én reggeli 5 órakor 69 éves korában szélhűdésben elhunyt. Az örök világság fényeskedjék neki!

— Márkus Gyula esztergami kanonok ur ő nagysága m. héten foglalta el a központi papnöveldeben kormányzó állását.

— Szerajevót, Bosznia fővárosát csapaink f. hó 19-én borzasztó küzdelem után bevették.

— A pozsonyi akademiát a közoktatásügyi miniszter fokozatosan egyetemmé akarja alakítani s ez ügyben levelet intézett a pozsonyi főispánhoz, közreműködésre híván föl őt és a város polgárait.

— Horváth Cyrill egyetemi tanár s a kegyesrend veterán tagja f. hó 6-ikán reggeli 6 órakor tartotta a budapesti kegyesrendi társház kápolnájában mint ötvenéves áldozár arany-miséjét. Szerénysége tiltakozott minden zajos ünnepélyesség ellen, de mindez nem gátolhatta meg nagyszámu tisztelőit, hogy őt szerencsekívánataikkal elhalmozzák, melyekhez mi is szívünk bensejéből csatlakozunk.

— A »Religio« szerkesztését, az eddigi szerkesztőnek báró Hornig Károlynak esztergami kanonokká történt kinevezetése folytán, dr. Breznay Béla egyetemi rendes tanár vette át. Báró Hornig Károly kanonok ur ő méltósága már áttette lakását Eszterganba és a primási iroda igazgatójává neveztetett ki.

— A Mátyás-templom restaurálása a budai várban buzgón halad, s tíz év alatt remélhetőleg elkészül. Belső ékítése tiszta góth-stylü lesz. Az éjszaki oldalon lesz a sekrestye, a Zichy- és Gara-kápolnák, oszlopsorral szegélyezve. A nyugati homlokzat főbejáratánál két impozans góth torony fog emelkedni; a középhajó fölött a tetőzetten is lesz egy kisebb torony; az oldalhomlokzathoz pedig egy-egy lépcsőtorony járul. A toronyokat Mátyás király hollója fogja díszíteni.

— Az egyetemes tanítógyűlés f. hó 21. és 22-én tartott meg Budapesten. 20-dikán volt az ismerkedési estély, a következő két napon pedig az osztályülések és közülés.

— Az V. nemzetközi gabnavásárt Budapesten f. hó 19-ikén tartották meglehetősen részvét mellett.

Halálozások. Novák Kálmán, Székesfehérvár volt polgármestere f. hó 10-ikén. — Nagy Márton, szép reményű növendékpap Nagyváradon élte 18. évében. — Gyalay Béla nagyvárad-egyházmegyei áldozár, uj-kigyósi segédlelkész 31 éves korában.

— A bécsi hatodik nemzetközi gabnavásár f. hó 26-ikán és 27-ikén lesz a Prater világtárlati helyiségében. — A bécsi udvart a belga királyi pár ezüst lakodalmán Károly Lajos főherceg fogja képviselni.

— Hódelt, ki a német császárra lőtt, f. hó 16-ikán reggel lefejezték. Makacs, megátalkodott volt az utolsó pillanatig s a lelki vigaszt is visszautasította. — Királynék ő Felsége szüleinek aranylakadalma a tegernseei kastélyban szeptember 9-kén fog megtartatni. — Szentpétervári jelentések szerint a

szláv jótékonyági együletet vagyis pánszláv igazgató bizottságot feloszlatták s e bizottság fejét, Akszakoffot száműzték. Vajjon nem komédia-e az egész? — Szentpétervárott a múlt héten a rendőrségi titkos iroda főnökét Menzensoff tábornokot fényes nappal az utcán meggyilkolták s Makaroff esendőtábornokot, ki kíséretében volt s a tetteseket el akarta fogni, revolverlövésekkel megriasztották. A tettesek készen tartott kocsin menekültek.

I R O D A L O M.

— Irodalmi jelentés. Mult évben kibocsátott munkáimról az »Irodalmi Szemle« következőleg nyilatkozott: »Oly név, melyhez annyi munkálkodási siker csatlakozik, mely régóta ismert az irodalom terén, bátran léphet elő szorgalma termékeivel, nem félhet a kritika szigorától, hisz a tűzpróbát már kiállotta. Ilyen a Huszár Károly neve, kitől egyházi beszédeink 4—5 évfolyamát veszszük, melyek czimök szerint, történetek által igyekeznek az elmondott igazságokat mintegy meggyökeresíteni a hallgatók elméjében, villámszerű fényt kölesőnözvén azoknak a rövid és velős közmondások, melyek kellő helyen alkalmazva, mindenesetre hatásra szánvák és elérik azt. Ha úgy tekintjük e beszédeket, mint tekintenünk kell: egyházszerűen szempontról, szívesen valljuk, hogy dicséretet érdemelnek. A tárgyak helyesen, idő szerint választvák. A feldolgozásban jól megválasztottan használja fel szerző mindazon eszközöket, melyek egy szónok rendelkezésére állanak. A szentírásból annyit ad, a mennyi épen szükséges, tapintatosan találván el azon mértéket, a melynél kevesebb: gondatlanság, több: tulterhelés lenne. A szentatyák idézésében szintugy jár el s nagy ügyességet tanusít, midőn csak a legszükségesebb, de tárgyát teljes fényben megvilágító bizonylatokra hivatkozik. Történeteiben, melyek jobbra meghatók s érzelembuzdítók, tárgya csakugyan életre kel s hatalmas indokot képeznek a meggyőződésre. Részünkről kiválólag akarjuk méltányolni szerző e tekintetben való érdemét, szemközt azokkal, kik történeti példákrol egyházi beszédekben hallani sem akarnak, feledve, hogy édes Üdvözítőnk is gyakran élt e formával, tanusítván ezt példabeszédei. Végül mi az irályt illeti, szerző hű maradt magához, a szép egyszerűségnek adván előnyt a föllengős fölött. Kifejezései correctek, találók, a hosszas leírásokat kerüli, rövid velős mondatokban fűzi össze gondolatait, melyek így helyesen vannak elötüntetve. A minden lelkipásztorkodási alkalomra készült I. II. III. IV. kötet kifogástalan munka, melyben szerző ügyesen tudja felhasználni a körülményeket, a viszonyokat kiaknázván czélja érdekében azok előnyeit. Szerző tapintatos feltalálásának hű bizonyítéka e mű, melyben a lelkész hivatási körében előfordulható minden alkalom fölkaroltatott; nincs elfelejtve egy sem, s a változatosság oly gazdag, milyent az eddig ismert e fajta munkákban nem lehet találni. A munka megérdemli a pártolást, s valóban hálás elismerésre méltó szerző, ki a meglehetősen parlag tér felvirágoztatására időt, fáradságot fordított.« A bírálat ily kedvezőleg fogadván munkáimat, t. lelkipásztortársaim is a 4-ik évi folyamot végkép, az 5-ik évi több mint ezer példányban nyomtatott folyamot már majdnem egészen igénybe vevén, e körülmény és azon öntudat, hogy százszorosán sőt ezerszeresen mozdithatom elő Isten dicsőségét és a hívek üdvösségét, folyto-

nos irodalmi munkálkodásra ösztönöz, melynek eredményét két-sajtó alá rendezett munkámban van szerencsém bejelenteni nagyrebecsült paptársaimnak. Az egyik munka ez: Történetekkel és magyar közmondásokkal felvilágosított egyházi beszédek minden vasár- és ünnepnapra. Hatodik évi folyam. E munkám f. évi novemberhóban meg fog jelenni. Utána pedig azonnal ez: Történetekkel s magyar közmondásokkal felvilágosított egyházi beszédek a nagybőjtre. — A vasár- és ünnepnap VI. évi folyamú munka épen a 25-ik önálló munkám lesz, melyet — egyéb hirlapi, folyóirati stb. dolgozataimon kívül — 1854. óta tehát majdnem 25 esztendeje közrebocsátottam. — A jó Isten adta hozzá a testi s lelki erőt, kitartást vigasztalást, buzdítást; miért áldom ötet szivem mélyéből mindörökké. Tisztelt paptársaim ezer meg ezer példányokban kinyomatott munkáimat nagylelkűen felkarolták, folyvást nagyon elismerőleg nyilatkoztak, buzdítottak leveleikben melyeket éltem fogytáig a legkedvesebb emlékül meg fogok őrizni. Áraszsa el őket a jó Isten legnagyobb áldásaival! Hanem irántok való mély hálámat szeretném némükép leróni és becses neveiket e 25-ik munkámban megörökíteni. Fölkérem tehát egész tisztelettel mindazokat, kik munkáimat bírják, sziveskedjenek becses nevöket és czimöket szeptemberhó végeig nekem megírni. — Számtalanszor megtörténik, hogy korábban kiadott, de végkép elfogyott munkáimra is jönnek megrendelések. Kijelentem tehát, hogy: Történetekkel felvilágosított egyházi beszédek minden vasár-, ünnepnap s több alkalomra czimü munkám I. II. III. IV. évi folyamát újra nyomatom, mihelyt két vagy háromszáz megrendelő jelentkezik. Az V-ik évi folyamból még van körülbelöl száz példány. — »Bibliai történet lelkipásztorok, hitelemzők, tanítók, szülök gyermekek, ker. hívek számára«, két nagy kötetnyi munkámat szintén kinyomatom újra, ha ugyanannyian jelentkeznek. — Történetekkel felvilágosított egyházi beszédek minden lelkipásztorkodási alkalomra irt négy kötetnyi munkámat 1600 példányban nyomattam, és még háromszáz példány van belöle. Minden munkáimat vagy készpénzen vagy intenciókra is adhatom, egyegy intenciót húsz és huszonöt krajczárral számítva. Isten kegyelme s áldása mindnyájunkkal! Z s á m b é k, (Buda mellett) július 17-én 1878. Huszár Károly, esperes-plébános.

M I N D E N F É L E.

Lee angol költöt, midőn a Bedlamben, a londoni nagy tébolydában, be volt zárva, egy barátja meglátogatta; s mint-hogy a költő akkoron józan eszénél volt, megengedték neki, hogy felügyelet nélkül sétáljon az épület udvarán barátjával. Fölmentek mindaketten egész az épület kupolájáig; s midőn onnan annak magasságát bámulták, Lee megragadta barátját karjánál s mondá neki: »Tegyük magunkat halhatatlanokká, ugorjunk le!« — »Minden bolond leugorhatik s ezzel nem teszszük magunkat halhatatlanokká, felele a látogató hidegvérrel, de menjünk le innen, s próbáljuk meg alulról ide fölugrani!« — Lee el volt ragadtatva az eszme nagyszerűsége által, mely az övét felülmulta s elfogadta az ajánlatot. Ezen pillanattól fogva Leenek, kit a hírvágy tett bolonddá, rögeszméje lett magát halhatatlanná tenni azáltal, hogy egy ugrás által alulról fel a Bedlam tetejére kivégzi magát

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1878. Nyomatott az Athenaeum nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)